

et udpræget Lov for danske Politikere, at naar de bliver 40—50 Aar, saa skifts de Standpunkt, saa vandrer de i konservativ Retning. Det forekommer mig, at det ærede Medlems Taler under denne Finanslovbehandling vidner om en Vandring ad konservativ Side til, ikke til det konservative Parti, men over til Venstre og helst lidt over paa den anden Side af Venstre, til den højtærede Landbrugsminister, som ogsaa har talt her.

Det ærede Medlem tror nu, at det bliver Liberalismen og ikke Socialismen, der vil sejre. Troen er en fast Overbevisning om de Ting, der ikke ses, og jeg skal derfor ikke bebrejde det ærede Medlem dette, men lade ham beholde sin Tro, men jeg vil blot gøre det ærede Medlem opmærksom paa, at saadan er Udviklingen ikke, hverken her i Landet eller ude i Verden. De sidste Valg viste da ikke, at den Liberalisme, det ærede Medlem dyrker, var i nogen særlig Kurs hos Vælgerne. Tværtimod, jeg synes nok, at det ærede Medlems Parti fik en saadan Dukkert, at de ikke gerne maatte ønske sig en til, for saa gik de helt ud af Spillet. Men heller ikke for andre liberale Retninger er der nogen særlig Fremgang at se. Der er tværtimod en Nedgang for Liberalismen i alle Lande; der er en Fremgang for Konservatismen i Øjeblikket, men en stærkere Fremgang for Socialismen, for de socialdemokratiske Partier, og i hvert Fald ingen Steder nogen Fremgang for den Liberalisme, som det ærede Medlem her priser saa højt. Men Liberalismen lever jo heller ingen Steder, den lever jo ikke i noget Land. Der er intet Sted, hvor man kan sige, at Liberalismen hersker, og at Liberalismens Ideer virkelig gennemføres. Ja, her har vi vel et liberalt Ministerium, det er det sidste Hold af Mænd paa den liberale Bane; men det gennemfører intet. Det løser ikke noget Spørgsmaal, det løser i hvert Fald ikke de vigtigste Spørgsmaal, og løser det noget, er det konservative Spørgsmaal, Forsvarsspørgsmaalet f. Eks., som de Konservative har Interesse for; men det løser ikke noget frisindet eller liberalt Spørgsmaal. Men saa siger det ærede Medlem Hr. Rode maaske: men efter dette kommer der ogsaa nogle andre. Ja, efter det sidste Hold af Mænd kommer Epigonerne; men jeg antager ikke, at det ærede Medlem vil regne sig med blandt dem, og der er ikke nogen Udsigt til, at der kan komme et liberalt Regimente, efter at det sidste Hold af Mænd har maattet gaa bort.

I de 4 Timer, det ærede Medlem talte, var det kun een liberal Doktrin, han drog

frem, nemlig Frihandelen, som ikke har noget med Liberalisme at gøre, og som egentlig ikke er kommet ind i den politiske Debat før midt i Fyrreerne i forrige Aarhundrede, da Liberalismen havde vundet sine stolteste Sejre, i den Tid, da liberale Mænd vandrede i Fængsel, da de ofrede sig for liberale Ideer, for Talefriheden, for den personlige Frihed, for Trykkefriheden, for at Liberalismen kunde faa gode Kaar at leve under. Der var den Gang ikke Tale om Frihandel. Men saa kom Frihandelen som en Sildeføding, og det var det eneste, som det ærede Medlem naaede at tale om i de 4 Timer, han havde Ordet. Det er rigtigt, hvad han sagde, at Tolden skulde vi ikke have fremmet. Men Tolden skaber da for Resten heller ikke selvstændige Hjem, den skaber Stordrift, Storindustri, Storhandel maaske ogsaa, men selvstændige Hjem skaber den ikke. Det, det ærede Medlem sagde, var ikke noget Bevis paa, at vi fik de selvstændige Hjem, vi talte om, der var heller ikke noget om den personlige Frihed, som dog er Kernen af Liberalismen. Og hvor er den personlige Frihed blevet af i de Lande, hvor man har Venstreministerier og liberale Ministerier? Dér er jo ingen personlig Frihed. Se til Frankrig f. Eks., dér er jo daarlig nok Foreningsfrihed; de har jo daarlig nok Ret til at danne Fagforeninger, de har i hvert Fald ingen Ret til at strejke. Her i Landet er der heller ikke nogen personlig Frihed; der er daarlig nok Trosfrihed; se f. Eks. paa de fanatiske religiøse Selskaber eller Afholdsselskaber, som næsten tvinger Folk til at tro saadan og saadan, saa en selvstændig Mand ikke en Gang kan skænke sig en Snaps uden at skæve til sin Nabo, om han nu ogsaa virkelig kan tillade sig saa megen personlig Frihed. Nej, der raader saamænd ikke megen personlig Frihed her i Landet eller i andre Lande. Men, vil det ærede Medlem maaske sige, i England, i London, der maa der da holdes Møder i Parkerne. Ja, man holder Møder, men faar man Lov til at gennemføre noget paa disse Møder? Naar Minearbejderne strejker og har strejket en Tid, og Vandet begynder at løbe ind i Minerne, saa siger man: Det er et nationalt Spørgsmaal, og saa maa Arbejderne bøje sig, og de maa gaa i Arbejde, og hvis de ikke vil det, saa truer man med Loven eller med Parlamentet, der skal vedtage en Lov, hvorved de tvinges til at gaa i Arbejde. Det skal være personlig Frihed! Man kan kalde det Kapitalisme, Socialisme, Samfundsnødvendighed maaske,